http://sedif.narod.ru/english.html. *Kristen Buckley, Brian Regan, Burr Steers*. How to Lose a Guy in 10 Days. Paramount Pictures (USA), United International Pictures GmbH, (Germany), 2003. – Режим доступа: http://www.script-o-rama.com/movie_scripts/h/how-to-lose-a-guy-in-10-days-script.html. *Kevin Smith.* Jersey Girl. Miramax Films, IFC Films, 2004. – Режим доступа: http://www.script-o-rama.com/movie_scripts/j/jersey-girl-script-kevin-smith.html.

ЗУЄНКО Т.М.
(*Конотопський інститут Сумського держ. ун-ту*)

ТИПОЛОГІЧНІ РИСИ ТЕХНІЧНОГО ДИСКУРСУ

1. Постановка проблеми

Дана стаття містить стислий аналіз головних компонентів технічного дискурсу, які являються типологічними рисами останнього і тим самим відрізняють його від інших видів дискурсу. Головна проблема такого аналізу полягає у специфічності технічного дискурсу і тому виникає потреба у його проведенні. Сучасні досягнення у галузі комунікативної лінгвістики, прагматики, дискурсознавства, лінгвістики тексту допомагають наблизити теорію комунікації до потреб практики спілкування в умовах різноманітного соціального, культурного та фахового оточення. Відтак питання визначення особливостей лінгвістичної структури, функціональності та основних тенденцій розвитку дискурсів різножанрової типології набувають особливої актуальності. Зокрема, це стосується технічного дискурсу (ТД), вплив якого на сучасне суспільство обумовлений передусім тим, що середовище технічного дискурсу охоплює внутрішні фахові чинники.

2. Аналіз останніх досліджень їз проблематики роботи.

Проблема технічного дискурсу широко висвітлюється як вітчизняними, так і зарубіжними лінгвістами. Аналіз самого поняття «технічний дискурс» і встановлення його типологічних рис є досить актуальним на наш час. Така актуальність дослідження обумовлена недостатньою вивченістю всіх параметрів англомовного технічного дискурсу, а також щодо його прагматичного ефекту. Особливості англомовного технічного дискурсу детально розглядалися у прикладних і теоретичних роботах із лінгвістики й перекладу Н.М.Разінкіна, В.Н.Комісарова, Н.Б.Гвішиані, Ю.Н.Марчука, М.М.Глушко, В.А.Судовцева, В. І. Карасика, В.Г.Кузнецова, Н.Д. Арутюнової, А.Д. Бєлова, В.Г. Борботько, В.О. Звегінцева, О.Т. Ішмуратова, В.В. Красних, О.С. Кубрякової, К.Я. Кусько, Г.Г. Почепцова, І.С. Шевченка та інших.

3. Мета та завдання.

Мета даної статті полягає у виявленні і класифікуванні головних компонентів технічного дискурсу, в їх аналізі і з'ясуванні типологічних рис текстів технічного дискурсу. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення наступних головних задач:

- визначити статус та місце технічного дискурсу серед інших видів мовленнєвого дискурсу;
- виявити головні компоненти технічного дискурсу;
- класифікувати головні компоненти технічного дискурсу за своїми функціональними і структурно-семантичним критеріями;
- з'ясувати типологічні риси технічного дискурсу.

Так само як і мова ділового дискурсу, мова технічного дискурсу не допускає елементів емоційності. Стильовою домінантою викладу текстів технічного дискурсу є

точність, стисліть, об'єктивність в рамках літературної норми з елементами, прийнятими стильовою нормою даної науки. [8, 28].

Характерними параметрами мови технічного дискурсу являються наступні:

- суб'єктивність викладу;
- образна логічність викладу;
- вплив висловлювання на чутливе сприйняття, перш за все на уяву.

Тексти технічного дискурсу характеризуються також лаконічнстю, логічністю побудови думки у висловлюванні, розраховані на задоволення потреб інтелекту, а не естетичних. Мова технічного дискурсу відрізняється також стислістю і конкретністю висловлювань, характерними скороченнями й формами – кліше. Існує також необхідність у проведенні аналізу не лише специфіки мовленнєвої структури текстів технічного дискурсу, але й головних компонентів , що визначають породження конкретного технічного дискурсу в умовах реальної комунікації. Аналіз перших і останніх дозволяє з'ясувати типологічні риси технічного дискурсу, виявити суть кожного чинника окремо, а також встановити співвідношення цих чинників у структурі текстів такого типу, що в свою чергу і дозволяє досягти кінцевої мети комунікації – обміну технічною інформацією. Аналіз мовного матеріалу, поданого в науково – технічному дискурсі, показує, що в текстах зазначеного жанру система особових займенників редукована. Учасники мовленнєвого акту відсутні у процесі повідомлення. Об'єктивність викладу матеріалу підкреслюється вживанням безособових форм. Для того, щоб зняти елемент суб'єктивності часто вживається перша особа множини займенників. У науково-технічному дискурсі в центрі уваги є об'єкт повідомлення, а не автор, тому обсяг засобів прямої вказівки на суб'єкта висловлення незначний. Для структури речень є характерними речення двоскладові, поширені, складні, з вираженими засобами підрядності , прямий порядок слів, широке використання засобів логічного виділення, пасивні конструкції. Отже, зробимо наступний висновок: в науково – технічному дискурсі існує певний набір лексичних та граматичних одиниць, що є характерними саме для цього стилю мовлення. Всі ці засоби надають науково – технічному дискурсу конкретності та логічності. І так, ми поступово підійшли до виявлення головних компонентів технічного дискурсу і також спробуємо провести аналіз деяких з них.

Для опису технічного дискурсу слід розглянути його наступні компонети [Карасик 1990, с.85]:

1. Учасники
2. Хронотоп
3. Цілі
4. Цінності (ключовий концепт)
5. Стратегії
6. Тематика (матеріал)
7. Різновиди і жанри
8. Дискурсивні форми

Технічний дискурс все більше привертає до себе увагу сучасних лінгвістів. Учасниками технічного дискурсу являються дослідники як представники науково-технічної громадськості, при цьому характерною рисою данного дискурсу є принципова рівність всіх учасників в атмосфері науково-технічного спілкування в тому сенсі, що ніхто з винахідників не володіє монополією на істину, а безконечність пізнання змушує кожного вченого, дослідника, винахідника критично ставитись як до чужих, так і до своїх відкриттів. Завдання винахідника не лише зробити відкриття і «загорнути» його належним чином у практичну оболонку, але повідомити про свій винахід громадскості, довести практичну значимість свого витвору у зрозумілій, доступній формі. Ось чому дослідник, або винахідник виступають у кількох

іпостасях, виявляя при цьому різні статусно-рольові характеристики: учений-дослідник, учений-викладач, учений-експерт,учений-винахідник.

Хронотопом наукового дискурсу являється оточення, характерне для наукового або ділового діалогу. Цей діалог може бути усним і письмовим, тому для усного дискурсу підходять зала засідань, лабораторія, кафедра, кабінет ученого, а для письмового – бібліотека [Карасик 1990, с.102].

В одному з останніх досліджень підкреслюється, що метою науково-технічного спілкування являєтьс я процесс виводу нового знання про предмет, явище, їх властивості і якості, що оформлене у вербальну форму і обумовлюється комунікативними канонами науково-технічного спілкування, а саме – логічністю викладання матеріалу [Аликаев, 1999, 60-68]. В даному випадку мова ведеться про текстуальні особливості, котрі витікають з специфіки мовних одиниць, які використовуються у відповідних текстах. В рамках наукового стилю виділяють науково-технічний підстиль. В основу даного підстилю покладено головним чином теоретична або експериментально-прикладна направленість.

4. Висновки і результати.

Актуальність даної проблеми визначається тим зростаючим інтересом, який сьогодні виникає до текстів технічного дискурсу, і це, в свою чергу, викликано інтенсивним розвитком науки і техніки, величезним потоком технічної інформації, а також необхідністю поглибленого вивчення мовних аспектів і засобів комунікативності, всебічним аналізом як самого технічного дискурсу, так і текстів даного напрямку, які в комунікативній лінгвістиці постають одним із головних об’єктів дослідження. У даній статті робиться спроба з’ясувати головні компоненти технічного дискурсу і проаналізувати його типологічні риси. Цей найдзвичайно важливий крок дозволяє поступово наблизитись до встановлення когнітивно – комунікативних параметрів, що характерні для текстів технічного напрямку за своїми функціональними і структурно-семантичними критеріями, створення загальної моделі англомовного технічного дискурсу як функціональної системи з обміну технічною інформацією, і в решті решт, з’ясування специфічної різниці у формі технічного дискурсу, що дозволить більш чітко визначити місце технічного дискурсу серед інших видів мовленнєвого дискурсу.

5.Перспиктиви подальших розвідок.

У цій статті була зроблена спроба виявити головні компоненти англомовного технічного дискурсу і з їх допомогою з’ясувати деякі типологічні риси останнього. Перспективи подальших розвідок передбачають продовження подібного аналізу. Перспектива дослідження уявляється в подальшій ідентифікації особливостей текстів технічного дискурсу на основі патентів, а саме аналіз мовленнєвих особливостей англомовного патенту. Уявляється перспективним подальше з’ясування ролі і місця патенту в системі текстів технічної документації, прагматичного потенціалу текстотипу «патент», особливостей комунікативної моделі патенту, встановлення когнітивної картини текстотипу «патент».

Література

Аликаев Р.С. Язык науки в парадигме современной лингвистики. Нальчик, 1999. *Белл Р.Т.* Социолингвистика. Цели, методы, проблемы. М., 1980. *Богданов В.В.* Речевое общение: прагматические и семантические аспекты. Л., 1990. *Карасик В.И.* Язык социального статуса. М., 1992. *Карасик В. И.* О типах дискурса. М., 1990. *Михайлова Е.В.* Интертекстуальность в научном дискурсе (на материале статей): Автореф. дис. канд. филол. наук. Волгоград, 1999. *Мороховский А. И.* К проблеме текста и его категорий.//Текст и его категориальные признаки: Сб. науч. Тр./КГПИИЯ.К.,1989. Науково-технічна стаття як міжсуб’ктна інтеракція // Науковий вісник Волинського держ. ун-ту. – 2003. – № 8. *Степанов Ю.С.* Альтернативный мир, Дискурс, Факт и принцип причинности. М., 1995.